

NEPŘÍMÉ OTÁZKY, KONJUNKTIVNÍ SOUSLEDNOST ČASOVÁ

Tázací věty závislé na řídicím přísudku (např. „Ptal se, proč jsem přišel pozdě.“).

SLOVESA VE VĚTĚ HLAVNÍ

- slovesa s významem „ptát se“, např. *interrogāre, quaerere*
- slovesa ústního a písemného projevu, smyslového vnímání, intelektuální činnosti (např. slovesa s významem „zjistit“, „pochopit“, „rozhodnout se“, „vzpomínat si“), např. *dīcere* „říkat“, *scrībere* „psát“, *vidēre* „vidět“, *sentīre* „cítit, vnímat, myslet si“, *scīre* „vědět“, *intellegere* „chápat“, *animadvertere* „všimnout si“
- slovesa s významem „nevědět“, „pochybovat“, např. *nescīre* „nevědět“, *dubitāre* „pochybovat“
- přísudky jmenné se sponou typu *nescius sum* „nevím“, *incertus sum* „jsem nejistý, pochybuji“, *quaestiō est* „je otázka“ apod.

SPOJOVACÍ VÝRAZY

Doplňovací otázky

Stejná tázací zájmena a příslovce jako v otázkách přímých, např.:

- *quis* „kdo“, *quid* „co“, *quī (quis), quae, quod* „který, jaký“
- *ubi* „kde“, *unde* „odkud“, *quā* „kudy“, *quandō* „kdy“
- *cūr* „proč“, *quāre* „proč“, *quamobrem* „proč“

Interrogat, ubi... Ptá se, kde...
Dīc mihi, cūr... Řekni mi, proč...
Nescīmus, quid... Nevíme, co...

Pozor na rozlišení *quid* a *quod*:

- *quid*: tázací zájmeno substantivní „co“
- *quod*: tázací zájmeno adjektivní pro neutrum „které, jaké“; vztažné zájmeno „které“, „to, co“, „což“, příčinná spojka „protože“ apod.

Zjišťovací otázky

Částice (nezáleží na tom, zda se očekává kladná nebo záporná odpověď):

- *num* zda, jestli
- *-ne* zda, jestli

Interrogāvērunt, num pater... Ptali se, zda otec...
Interrogāvērunt, paterne... Ptali se, zda otec...

Rozlučovací otázky

Stejně dvojice výrazů jako v přímých otázkách:

- *utrum ... an* zda... nebo
- *-ne ... an* zda... nebo
- *... an* zda... nebo

Překlad „nebo ne“: častěji *necne* (x přímé otázky: *an nōn*).

KONJUNKTIVY

Povinně konjunktiv, podle pravidla o souslednosti časů.

Konjunktivní souslednost časová

Důležitý čas slovesa ve větě hlavní:

- čas hlavní: **prézens, futurum I, II, imperativ**
- čas vedlejší: jakýkoliv čas **minulý** (imperfektum, perfektum, plusquamperfektum).

	po čase hlavním ve VH	po čase vedleším ve VH
současnost	konjunktiv prézentu	konjunktiv imperfekta
předčasnost	konjunktiv perfekta	konjunktiv plusquamperfekta
následnost	konj. prez. opis. čas. činného -ūrus sim	konj. impf. opis. čas. činného -ūrus essem

Konjunktiv v nepřímých otázkách

Záporka *nōn*.

Překlad: **indikativem**, konjunktivy pro **současnost** (prez., impf.) **přítomným** časem, konjunktivy pro **předčasnost** (pf., plpf.) **minulým** časem a konjunktivy pro **následnost** (*-ūrus sim, -ūrus essem*) **budoucím** časem.

	po čase hlavním	po čase vedleším
současnost	<i>Interrogat tē, quid faciās.</i> Ptá se tě, co děláš .	<i>Interrogāvit tē, quid facerēs.</i> Zeptal se tě, co děláš .
předčasnost	<i>Interrogat tē, quid fēceris.</i> Ptá se tě, co jsi dělal/udělal .	<i>Interrogāvit tē, quid fēcissēs.</i> Zeptal se tě, co jsi dělal/udělal .
následnost	<i>Interrogat tē, quid factūrus sīs.</i> Ptá se tě, co budeš dělat/uděláš .	<i>Interrogāvit tē, quid factūrus essēs.</i> Zeptal se tě, co budeš dělat/uděláš .

Konjunktivní souslednost ve všech typech otázek, např.:

Interrogat, num id sciam.

Ptá se, zda to vím.

Nōn intellegō, cūr id dīxerit.

Nechápu, proč to řekl.

Nescīmus, utrum vīvat an mortuus sit.

Nevíme, zda žije nebo zda zemřel.

Quaerēmus, quis ventūrus sit.

Zeptáme se, kdo přijde.

Interrogāvit, num id scīrem.

Ptal se, zda to vím.

Nōn intellegēbam, cūr id dīxisset.

Nechápal jsem, proč to řekl.

Nesciēbāmus, utrum vīveret an mortuus esset.

Nevěděli jsme, zda žije nebo zda zemřel.

Quaesīvimus, quis ventūrus esset.

Zeptali jsme se, kdo přijde.

ROZDÍLNÉ KONSTRUKCE PO NĚKTERÝCH SLOVESECH

Po některých slovesech mohou následovat různé typy vedlejších vět, např.:

Dīcere

Akuzativ nebo nominativ s infinitivem:	<i>Mihi dīcunt tē vēnisse.</i>	Říkají mi, že jsi přišel.
Věta s <i>ut/nē</i> :	<i>Tibi dīxērunt, ut venīrēs.</i>	Řekli ti, abys přišel.
Nepřímá otázka:	<i>Dīc mihi, cūr nōn vēneris.</i>	Řekni mi, proč jsi nepřišel.

Nescīre

Akuzativ s infinitivem:	<i>Nesciēbāmus tē vēnisse.</i>	Nevěděli jsme, že jsi přišel.
Nepřímá otázka:	<i>Nesciēbāmus, num vēnissēs.</i>	Nevěděli jsme, zda jsi přišel.

Vidēre

Akuzativ nebo nominativ s infinitivem:	<i>Vidētur sērō vēnisse.</i>	Zdá se, že přišel pozdě.
Věta s <i>ut/nē</i> :	<i>Vidē, nē sērō veniās.</i>	Dej si pozor, abys nepřišel pozdě.
Nepřímá otázka:	<i>Vīdistī, unde vēnisset.</i>	Viděl jsi, odkud přišel.